

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 28 februari 1941 kl. 11 f. m.

*Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 1,
i anledning av väckt motion om åtgärder för beredande
åt den kvinnliga ungdomen av ökad utbildning i hem-
vård m. m.*

I en inom andra kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott för behandling hänvisad motion, nr 163, har herr *Skoglund* i Doverstorp m. fl. hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att Kungl. Maj:t måtte till den pågående skolutredningen hänskjuta även uppgiften att utreda frågan om ändamålsenligaste åtgärder för att mera allmänt bereda den kvinnliga ungdomen ökad utbildning i hemvård och därmed närbesläktade samhälleliga uppgifter samt att Kungl. Maj:t för riksdagen måtte framlägga de förslag, vartill utredningen föranleder.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Den av motionärerna framförda frågan var vid 1938 och 1939 års riksdagar föremål för behandling. Över då framlagda motioner inhämtades yttranden från ett stort antal organisationer. Då föreliggande motion i stort sett överensstämmer med 1938 och 1939 års motioner i ämnet har utskottet icke funnit anledning att inhämta yttranden över motionen. Delade meningar kommo till uttryck i de 1938 och 1939 avgivna yttrandena. Medan Röda korset, Svenska landskommunernas förbund, Svenska stadsförbundet, Högerens centrala kvinnoråd och Folkpartiets kvinnoförbund tillstyrkte utredning ansåg Svenska landsbygdens kvinnoförbund i sitt yttrande år 1939 att erfarenheterna av den igångsatta hemkonsulentverksamheten borde avvakta. Husmodersföreningarnas riksförbund tillstyrkte utredning under uttalande att kunskaper åtminstone i vissa av de i motionen nämnda ämnena borde bibringas jämväl den manliga ungdomen och Fredrika Bremerförbundet med betonande av att deltagande i kursverksamheten borde vara frivilligt. Socialdemokratiska kvinnoförbundet avstyrkte utredning efter de i motionen angivna riktlinjerna, som syntes förbundet ensidiga, då endast den kvinnliga ungdomens utbildningsbehov på detta område betonats, samt hänvisade till andra utredningar och initiativ på ifrågavarande område.

Riksdagens kamrar stannade såväl 1938 som 1939 i olika beslut med av-

seende på hemvårdsmotionerna och frågan förföll därigenom. Motionärerna angiva som den närmaste anledningen till att frågan nu återupptagits dess samband med den stora utredning om skolväsendets rationalisering, som Kungl. Maj:t nyligen föranstaltat.

Utskottet. Utskottet delar motionärernas uppfattning att frågan om ökad utbildning i hemvård och därmed närbesläktade samhällliga uppgifter förtjänar beaktande. Enligt utskottets mening bör denna utbildning dock icke enbart avse den kvinnliga ungdomen. Även den manliga ungdomen har behov av insikter i hithörande ting, ej minst med tanke på det berättigade önskemålet att hos den uppväxande manliga ungdomen skapa större förståelse för det husliga arbetets värde och betydelse. På skolestadiet böra därför även gossarna bli delaktiga av en för dem avpassad undervisning i hem- och familjevård. Vill man motarbeta familjens förfall gäller det att dana ej blott goda och förståndiga mödrar utan även goda fäder. Likaså behöva såväl män som kvinnor i sin dagliga livsföring, oberoende av om de bilda familj, vissa elementära kunskaper beträffande näringsförhållanden, hygien, sjukvård, bostadsvård och hushållsekonomi.

Utskottet delar också motionärernas uppfattning beträffande önskvärdeheten av att den kvinnliga ungdomen någon tid efter skolpliktens utlöpande och sedan den bibragts större mognad genom kurser beredes ökad utbildning i hemvård. Behovet av en sådan kursverksamhet har genom tidsförhållandena alltmera aktualiserats. Allt flera kvinnor, gifta och ogifta, ha numera förvärvsarbete utom hemmet. Hushållsarbetet får i sådant fall utföras vid sidan av förvärvsarbetet. Det är därför av största vikt, att nödiga insikter i hemvård i vidsträckt bemärkelse meddelas den kvinnliga ungdomen. Enligt utskottets mening böra dock dessa kurser ej göras obligatoriska.

I direktiven för den pågående stora skolutredningen har det spörsmål, som beröres i motionen och här ovan, icke upptagits till närmare behandling, men det framhålles att även andra frågor än de där uttryckligen angivna skola kunna upptagas. Utskottet finner sig därför — med ovan angiven motivering — böra tillstyrka, att jämväl frågan om undervisning i hemvård och därmed närbesläktade samhällliga uppgifter blir upptagen till prövning av den av Kungl. Maj:t den 22 november 1940 tillsatta skolutredningen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att andra kammaren för sin del ville besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t begära, att Kungl. Maj:t måtte till den pågående skolutredningen hänskjuta även uppgiften att utreda frågan om ändamålsenligaste åtgärder för att mera allmänt bereda den kvinnliga ungdomen ökad utbildning i hemvård och därmed närbesläktade samhällliga uppgif-

ter samt att Kungl. Maj:t för riksdagen måtte framlägga de förslag, vartill utredningen ger anledning.

Stockholm den 27 februari 1941.

På utskottets vägnar:

O. MALMBORG.

Närvarande: herr Malmberg, fru Västberg, herrar Brandt, Dickson, Gavelin, fröken Nygren, herrar Sköldin, Svensson i Alingsås, Stattin och Jonsson i Skutskär.
